

Ministry of European Integration
REPUBLIC OF SERBIA

#EY
ЗА ТЕБЕ

EU
PRO+

KVARTALNI
IZVEŠTAJ O
STATUSU
REALIZACIJE

jul – sept.
2022. godine

UNOPS

Implementing partner
in 99 cities and municipalities in Serbia

Opšti cilj:	Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji
Svrha:	Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji
Budžet:	40 miliona EUR
Donator:	Evropska unija
Datum početka:	1. januar 2021. godine
Datum završetka:	30. jun 2024. godine
Područje programa:	Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije
Implementacioni partner:	Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)
Datum izveštaja:	27. oktobar 2022. godine
Period obuhvaćen izveštajem:	1. jul – 30. septembar 2022. godine
Izveštaj pripremio:	UNOPS

Skraćenice

OPP	Organizacija za podršku poslovanju
CLLD (eng.)	Instrument teritorijalnog razvoja za lokalni razvoj kojim upravljaju JLS
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
EU	Evropska unija
APRR	Akcioni plan za rodnu ravnopravnost
GAU (eng.)	Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava
DU	Dobro upravljanje
GMT (eng.)	Tim za upravljanje bespovratnim sredstvima
GSA (eng.)	Ugovor o dodeli bespovratnih sredstava
ITI	Integralne teritorijalne investicije
ISTD (eng.)	Integralni održivi teritorijalni razvoj
LAG	Lokalna akciona grupa
LSU	Lokalna samouprava
MRZBSP	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
MDULS	Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave
MP	Ministarstvo privrede
MoR	Memorandum o razumevanju
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
MSP	Mala i srednja preduzeća
SUD (eng.)	Održivi urbani razvoj
URBACT	Program mreže za urbani razvoj

SADRŽAJ

Skraćenice	2
REZIME	4
KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE	6
2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata	6
2.1.1 Kontekst javnih politika i programa	6
2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva	7
2.1.3 Rezultati i aktivnosti	7
2.2 Upravljanje	12
2.2.1 Rukovođenje	12
2.2.2 Koordinacija	12
2.2.3 Ljudski resursi	12
2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva	13
2.2.5 Finansije	13
RIZICI I OTVORENA PITANJA	14
KVALITET	14
ODRŽIVOST	15
MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija	15
KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST	16
STEČENE POUKE	16
SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD	17
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	19
ANEKSI	23

1. REZIME

Napredak u realizaciji **Programa Evropske unije za lokalni razvoj – EU PRO Plus** nastavljen je i u trećem tromesečju ove godine. Započeta je realizacija 33 projekta lokalne infrastrukture i 16 projekata koje realizuju organizacije za podršku poslovanju (OPP), uz izradu 12 teritorijalnih strategija. Pored toga, kao rezultat Javnog poziva za unapređenje socijalnih usluga [odobreni su projekti dvadeset korisničkih organizacija civilnog društva \(OCD\)](#), a raspisan je i [Javni poziv za projekte poslovne infrastrukture](#).

Završena je prva od nekoliko analiza koje će doprineti **uspostavljanju nacionalnog modela integralnog i održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)** i izrađena je Upporedna analiza šest odabranih država EU u vezi sa pristupima ISTD-u. U analizi su date najvažnije informacije koje treba uzeti u obzir za uspostavljanje najcelishodnijeg modela za korišćenje instrumenata teritorijalnog razvoja i decentralizovano upravljanje fondovima EU, što je važan doprinos uspostavljanju okvira javnih politika i institucionalnog okvira za ostvarivanje ravnomernog razvoja.

Proces izrade teritorijalnih strategija u sedam teritorija održivog urbanog razvoja (SUD) i pet teritorija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) sa ukupno 31 LSU, formalno je započet uspostavljanjem institucionalnog okvira tako što su donete odluke o pokretanju procesa izrade strategija i imenovanju radnih grupa za izradu strategija. Teritorijalne strategije će stvoriti uslove za korišćenje više izvora finansiranja zajedničkih društveno-ekonomskih inicijativa i ravnomerniju raspodelu sredstava između određenih teritorija.

Što se tiče **unapređenog privrednog rasta**, projekti koje realizuju OPP napreduju, pri čemu je šest od 16 korisnica bespovratnih sredstava identifikovalo 162 korisnička MSP, a aktivnosti na izgradnji kapaciteta u oblasti otpornosti MSP, njihove digitalizacije, marketinga i internacionalizacije, pristupa finansijskim instrumentima, standardizacije i ozelenjavanja njihovog poslovanja, te cirkularne ekonomije, su u toku.

Pored toga, u toku je evaluacija preko 600 prijama pristiglih na [Javni poziv za nabavku opreme i uvođenje usluga za MMP i preduzetnike](#), a očekuje se da bude zaključena početkom novembra 2022. godine. Kroz ovu pomoć, Program će direktno podržati najmanje 100 preduzeća kako bi povećala svoju konkurentnost kroz nabavku opreme, što će pozitivno delovati na lanac vrednosti, kao i ostvariti socio-ekonomski uticaj na lokalne zajednice.

Osim toga, Program je pružio podršku lokalnim samoupravama da poboljšaju uslove za ulaganja u industriju i turizam kroz [Javni poziv za projekte poslovne infrastrukture](#) koji je raspisan u septembru 2022. godine. Ta aktivnost treba da stvori uslove za ulaganja od najmanje 25 miliona EUR, i otvaranje na stotine novih radnih mesta.

Ostvaren je značajan napredak u sprovođenju aktivnosti vezanih za **unapređenje socijalne kohezije i socijalne infrastrukture** kroz aktivnosti pokrenute u okviru realizacije 33 paketa bespovratnih sredstava za unapređenje lokalne infrastrukture. Pokrenuta je velika većina postupaka nabavki za građevinske radove, potpisano jedanaest ugovora sa izvođačima radova, a započeti su radovi na rekonstrukciji vrtića, domova zdravlja, jedne škole, jednog naučnog centra, jednog vodovoda, sportsko-rekreativnih objekata i površina i jednog višenamenskog objekta kulture. Planirano je da se u većini korisničkih lokalnih samouprava građevinski radovi izvode tokom tekuće građevinske sezone, pri čemu će opipljiv uticaj na kvalitet usluga koje se pružaju u ovim objektima biti registrovan početkom 2023. godine.

Nakon usvajanja od strane Upravnog odbora Programa, u toku su pripreme za dodelu ugovora za 20 www.euproplus.org.rs

projekata za unapređenje socijalnih usluga, koji treba da počnu u oktobru 2022. godine. Na kraju, zaključen je proces pružanja podrške Programa u borbi protiv pandemije kovida 19 isporukom preostalih uređaja za dezinfekciju.

Program je tokom ovog tromesečja i dalje bio veoma vidljiv. Interesovanje javnosti za tekuće aktivnosti i javne pozive je bilo veliko, o čemu svedoči zabeležena 4.581 poseta 2.771 jedinstvenog posetioca veb-sajtu Programa. Pored toga, pažnju medija i javnosti privukle su posete šefa Odeljenja za saradnju Delegacije EU korisnicima programa i sastanci sa lokalnim zainteresovanim stranama. Posete predstavnika Delegacije EU obuhvatile su sastanke sa 13 gradonačelnika, predstavnicima pet regionalnih razvojnih agencija i posete većem broju projekata Programa EU PRO Plus. To je za rezultat imalo značajan obim medijskog izveštavanja kroz 137 medijskih izveštaja od kojih je 40 objavljeno u nacionalnim medijima.

Uz neizvesnosti u pogledu tržišne vrednosti i fluktuacija deviznog kursa, **izloženost Programa rizicima je bila znatna tokom tromesečja**, ali se njom uspešno proaktivno upravljalo. Kada je reč o projektima u realizaciji, akcenat na očekivanim rizicima u pripremljenoj fazi projekata je dao rezultate i do sada nisu zabeležena veće oscilacije između očekivanih i stvarnih vrednosti postupaka nabavki tokom tromesečja. Takođe, kao metod upravljanja rizicima, Program se opredelio za to da preporuča dodeljivanje manjeg broja paketa bespovratnih sredstava za unapređenje socijalnih usluga uz rezervnu listu koja će se aktivirati u slučaju da ne dođe do značajnijih promena u visini cena kod već odobrenih projekata.

Pored toga, dugotrajni procesi koordinacije i odlučivanja uticali su na kašnjenja u realizaciji nekoliko aktivnosti, uključujući pokretanje sprovođenja projekata koji se odnose na unapređenje socijalnih usluga, raspisivanje javnog poziva za projekte poslovne infrastrukture i organizovanje studijskih poseta, što utiče na ukupan period realizacije Programa. Mere za ublažavanje, uključujući unapređenje vezano za redovnost sastanaka Upravnog odbora Programa i potencijalno produženje perioda implementacije, biće ubrzane.

U ovom izveštaju daje se pregled napretka i učinka, najnovije informacije o pitanjima upravljanja i koordinacije, analiza pretpostavki i rizika, razmatranje pitanja kvaliteta i održivosti, uvid u ključne ostvarene rezultate za naredni period izveštavanja i stečene pouke. Nekoliko aneksa pruža detaljnije informacije o nekim konkretnim radnjama koje je preduzeo Program.

2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE

2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata

2.1.1 Kontekst javnih politika i programa

Evropska komisija je u septembru zvanično usvojila četvrtu iteraciju programa urbanog razvoja [Program mreže za urbani razvoj - URBACT IV \(2021 – 2027\)](#). Program će nastaviti da podržava gradove koji rade na integralnom, održivom urbanom razvoju kroz saradnju sa EU. Od 2002. godine, [URBACT](#) je faktor promena širom Evrope kroz omogućavanje saradnje i razmene ideja između gradova u okviru tematskih mreža, kroz jačanje veština lokalnih zainteresovanih strana u osmišljavanju i sprovođenju integralnih i participativnih javnih politika, kao i kroz deljenje znanja i dobrih praksi gradova.

Pored država članica EU i Norveške i Švajcarske koje su uključene kao partnerske države, po prvi put su u program uključene i zemlje korisnice IPA, uključujući Srbiju. Gradovi iz zemalja korisnica IPA dobiće podršku u vezi sa osmišljavanjem integralnih akcionih planova za održivi urbani razvoj i imaju priliku da podele iskustva sa kolegama iz EU koji pružaju podršku u pripremi ovih zemalja za pristupanje EU. Prvi poziv biće otvoren u januaru 2023. godine.

Nakon usvajanja [Zakona o socijalnom preduzetništvu](#) početkom godine, u julu 2022. godine [osnovan je Savet za njegovu primenu](#) u kome su predstavnici javnih institucija, civilnog sektora i socijalnih preduzeća. Uloga Saveta je da pruži ključne smernice za unapređenje sektora socijalne ekonomije, uključujući formulisanje programa za razvoj socijalnog preduzetništva. Izrada ovog strateškog dokumenta trebalo bi da omogući direktnu podršku za oko 500 privrednih društava u oblasti socijalnog preduzetništva i podstakne osnivanje novih preduzeća što će doprineti razvoju inkluzivnijeg društva.

Ministarka za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog je raspisala [izbore za članove nacionalnih saveta 23 nacionalne manjine za 13. november 2022. godine](#). Članovi saveta 19 nacionalnih manjina biće birani na neposrednim izborima, dok će četiri manjine birati putem elektorske skupštine. Pripadnici nacionalnih manjina mogu da se upišu u poseban birački spisak do 27. oktobra, kada će spisak biti zaključen i kada će se tačno znati koliko će pripadnika nacionalnih manjina učestvovati na novembarskim izborima za članove nacionalnih saveta.

U cilju unapređenja kvaliteta zakonskih i strateških dokumenata u kontekstu ljudskih prava i socijalne uključenosti, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog uz podršku Tima UN za ljudska prava predstavilo je [instrument za uvođenje principa “da niko ne bude izostavljen” \(eng. LNOB\) u zakonodavne i strateške akte Republike Srbije. Instrumentom](#) se daju jasne smernice za primenu pristupa zasnovanog na ljudskim pravima i principa LNOB-a u svim fazama kroz koje prolaze zakonodavni i strateški akti, čime se obezbeđuje da i najmarginalizovanije i najisključenije grupe budu prepoznate i uključene. Instrument je prvenstveno namenjen onima koji formulišu i usvajaju zakonodavne i strateške akte na svim nivoima, kao i svim ostalim zainteresovanim stranama koje su uključene u njihovu izradu.

Fond za inovacionu delatnost je objavio tri javna poziva tokom avgusta i septembra. [Katapult](#) je poziv za podršku startup preduzetnicima, kroz pružanje mentorske podrške i bespovratna sredstva za tehnološki razvoj i inovacije. [Program ranog razvoja](#) (Program mini paketa bespovratnih sredstava) objavljen je sa ciljem da se stimuliše inovativno preduzetništvo i osnivanje inovativnih preduzeća sa visokim potencijalom za komercijalizaciju i skalabilnim poslovnim modelom. [Program sufinansiranja inovacija](#) objavljen je sa ciljem da podstakne postojeća i profitabilna mikro, mala i srednja preduzeća u Republici Srbiji da se bave razvojem i komercijalizacijom tehnoloških inovacija u obliku novih i unapređenih proizvoda, usluga, tehnologija i tehnoloških procesa. Sva tri programa se fokusiraju na najinovativnije kompanije u različitim fazama razvoja. Iako EU PRO Plus program takođe podržava početnike u poslovanju, mogućnost da dođe do preklapanja sa programima Fonda za inovacionu delatnost je mala ili nikakva, jer je ova podrška prvenstveno fokusirana na društveni uticaj i regionalni razvoj.

2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva

Program postavlja temelje zajedničkih inicijativa za društveno-ekonomski razvoj i ravnomjerniju raspodelu sredstava kroz izradu teritorijalnih strategija koja je započeta tokom ovog tromesečja. Pored toga, komparativna analiza korišćenja teritorijalnih instrumenata koju je sačinio Program će pomoći u uspostavljanju najcelishodnijeg modela za korišćenje instrumenata teritorijalnog razvoja i decentralizovano upravljanje fondovima EU, što će na kraju doprineti uravnoteženijem razvoju.

Kao rezultat aktivnosti koje sprovode organizacije za podršku poslovanju (OPP), te očekivane direktne pomoći mikro i malim preduzećima (MMP) na osnovu evaluacije prijave koja bi trebalo da bude zaključena u novembru 2022. godine, konkurentnost preko 550 preduzeća će biti povećana. Time će se podstaći privredni rast na lokalnom nivou kroz otvaranje radnih mesta i jačanje lanaca vrednosti uz istovremeni doprinos društvenom razvoju kroz aktivnosti društveno odgovornog poslovanja (DOP) koje će sprovoditi korisnička MMP.

Pored toga, Program pomoći lokalnim samoupravama da unaprede poslovnu infrastrukturu kroz Javni poziv čije je sprovođenje u toku treba da stvori uslove za ulaganja vredna najmanje 25 miliona EUR u industriju i turizam, kao i da pruži podršku za formiranje liste prioriternih projekata putem izrade tehničke dokumentacije, čime će se stvoriti uslovi za buduće investicije.

Započeti radovi na projektima lokalne infrastrukture doneće koristi za više od 23.000 građana Boljevca, Doljevca, Babušnice i Žagubice, dok bi podrška Programa boljem funkcionisanju obrazovnih, kulturnih, sportskih i zdravstvenih ustanova i ustanova socijalne zaštite u celini trebalo da doprinese unapređenju pružanja usluga javnog sektora za preko 190.000 stanovnika u 32 lokalne samouprave. Pored toga, preko 2.000 ljudi u nepovoljnom položaju imaju koristi od socijalnih usluga koje će biti ojačane kroz 20 projekata odobrenih tokom tromesečja.

2.1.3 Rezultati i aktivnosti

Rezultat 1: Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

Program je nastavio aktivnosti vezane za uvođenje koncepta teritorijalnog razvoja. Izrađen je prvi dokument iz paketa studija predviđenih za potrebe uspostavljanja nacionalnog modela za ISTD - Uporedna analiza šest država članica EU o korišćenju teritorijalnih instrumenata.

Proces izrade teritorijalnih strategija u sedam teritorija održivog urbanog razvoja (SUD) i pet teritorija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) sa ukupno 31 LSU formalno je započet uspostavljanjem institucionalnog okvira – odlukama Skupština opština o početku izrade strategija, obrazovanju radnih grupa i izradi upitnika za pripremu kontekstualne analize.

Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja

Međunarodni eksperti Programa završili su rad na Uporednoj analizi pristupa ISTD-u u državama članicama EU,¹ fokusirajući se na šest zemalja EU² odabranih zajedno sa MEI. U analizi su predstavljene ključne karakteristike integralnog teritorijalnog razvoja u odabranim zemljama u pogledu upravljanja njime i postupaka primene, uz isticanje izazova i stečenih pouka. Ilustrujući više različitih modela koji se koriste za sprovođenje teritorijalne dimenzije Kohezione politike EU, od kojih su svi prilagođeni konkretnim institucionalnim i teritorijalnim kontekstima, izveštaj predstavlja ključni resurs za predstojeće zadatke u okviru Rezultata 1. Nakon što MEI razmotri analizu, njen tekst će biti prečišćen i finalizovan.

¹ Vidi Aneks I Prilog I_ Uporedna analiza država članica EU

² Holandija, Italija, Poljska, Bugarska, Mađarska i Češka

Program je započeo pripremu pregleda studija slučaja država članica EU u vezi sa kapacitetima potrebnim za upravljanje teritorijalnim mehanizmima, u odnosu na zahteve konteksta u Srbiji, tako što je usaglašen delokrug dokumenta. Izveštaj, koji je komplementaran sa Uporednom analizom, će biti pripremljen do kraja godine.

Planirana dvodnevna obuka o instrumentima teritorijalnog razvoja (Modul I Programa izgradnje kapaciteta) za nacionalni nivo planirana za septembar je odložena. Obuka će biti održana kada se razmotri Uporedna analiza država članica EU i kada bude poznato više detalja o potencijalnim ulogama različitih relevantnih institucija na nacionalnom nivou. Nakon razmatranja, ponovo će se razmisliti o uključivanju drugih institucija na nacionalnom nivou u aktivnosti izgradnje kapaciteta Programa EU PRO Plus, a posebno u Modul I.

Nacrt revidiranog koncepta IT alata i Opisa poslova i zadataka (OPZ) za platformu ISTD-a za umrežavanje je pripremljen i o njemu će se dalje razgovarati nakon razmatranja Uporedne analize.

Program je revidirao OPZ za dve pozicije domaćih specijalista koji treba da pruže podršku u pripremi Analize pravnog okvira u Srbiji u odnosu na zahteve pravnog okvira EU za teritorijalni razvoj i korišćenje teritorijalnih instrumenata u skladu sa kohezionom politikom EU, kao i praksu u državama članicama EU, kako je dogovoreno sa MEI. Konkurs za ove pozicije će biti objavljen nakon konsultacija sa MEI i Projektom "Razvoj sistema za upravljanje kohezionom politikom" koji formuliše opšti okvir za primenu Kohezione politike u Srbiji.

Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta lokalnih samouprava i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepta integralnog teritorijalnog planiranja

Pružanje tehničke podrške za izradu teritorijalnih strategija započeto je uspostavljanjem institucionalnog okvira potrebnog za formalnu proceduru procesa planiranja. Do sada je 29 od 31 Skupštine opštine usvojilo odluke o pokretanju procesa izrade strategije, dok su Požega i Bajina Bašta ušle u proceduru usvajanja. Radne grupe su obrazovane za devet teritorija³, dok je u Loznici, Užicu i Zaječaru imenovanje predstavnika institucija potrebnih za formalno odlučivanje još uvek u proceduri i očekuje se da će biti završeno početkom oktobra 2022. godine.

Definisana je pristup za pružanje stručne podrške za strategije ITI i na njemu će raditi eksperti nagažovani na programu, a to su dva međunarodna i pet domaćih eksperata, tako da će na određenim slučajevima raditi ostali eksperti iz ekspertskog tima. Prvi sastanci sa ekspertima održani su u avgustu i septembru i usaglašen je opšti pristup. Program je pripremio upitnik za kontekstualnu analizu⁴ i za SUD i za ITI teritorije, koji će biti distribuiran LSU početkom oktobra. Planirano je da nacrt kontekstualne analize sa preliminarnom SWOT analizom za svih 12 teritorija bude završen do kraja novembra.

Program je pripremio predlog za studijsku posetu Holandiji i Belgiji⁵, koja je planirana u periodu od 5. do 9. decembra, za predstavnike gradova Niša i Kragujevca kao ITI teritorija dva najveća urbana područja u PO Programa uz jače urbane centre i šira područja koja obuhvataju i male gradove i teritorije sa značajnim prirodnim i kulturnim nasleđem.

Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja

Ova aktivnost je planirana za kraj 2023. godine.

³ Bor, Kragujevac, Niš, Novi Pazar, Kruševac, Leskovac, Pirot, Smederevo i Šabac

⁴ Vidi Aneks I Prilog II_SUD i ITI upitnik za kontekstualnu analizu_SRB

⁵ Vidi Aneks I Prilog III_Platforma studijske posete Holandiji i Belgiji

Rezultat 2: Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

Objavljivanjem Javnog poziva za projekte poslovne infrastrukture lokalnim samoupravama se pružaju mogućnosti da unaprede poslovnu infrastrukturu kroz realizaciju investicija u industriju, turizam ili inovativne inicijative za razvoj poslovanja. Realizacija projektnih aktivnosti ima za cilj stvaranje novih radnih mesta i omogućavanje novih investicija u vrednosti od najmanje 25 miliona EUR. Pored toga, lokalne samouprave će imati priliku da dobiju podršku za izradu tehničke dokumentacije kojom bi se obezbedili neophodni tehnički preduslovi za dalja ulaganja u industriju/turizam.

Na osnovu projektnih prijava, očekuje se da će 425 MSP imati direktnu korist od aktivnosti u okviru projekata OPP, dok je do sada šest OPP odabralo 142 korisnička MSP, a 91 je već učestvovalo u nekim od aktivnosti izgradnje kapaciteta u oblastima koje se odnose na otpornost MSP, njihovu digitalizaciju, marketing i internacionalizaciju, pristup finansijskim instrumentima, standardizaciju i ozelenjavanje njihovog poslovanja i cirkularnu ekonomiju.

Završene su administrativne provere i provere ispunjenosti uslova za Javni poziv za nabavku opreme i uvođenje usluga za preduzetnike, mikro i mala preduzeća i 80% tehničke evaluacije za više od 600 pristiglih prijava. Očekuje se da će najmanje 100 preduzeća dobiti podršku kroz ovu inicijativu, što će rezultirati otvaranjem radnih mesta i povećanjem produktivnosti.

Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou

Nakon što ga je UOP usvojio, [Javni poziv za dostavljanje predloga projekata poslovne infrastrukture](#) objavljen je 26. septembra 2022. godine. Javni poziv se odnosi na pomoć kroz tri partije - za izgradnju ili rekonstrukciju industrijskih zona i drugih poslovnih objekata, za razvoj održivog turizma i za izradu tehničke dokumentacije za projekte poslovne infrastrukture. Informacije o javnom pozivu su pružene direktno učesnicima, njih 99, i kroz šest informativnih sesija, uz orijentacioni sastanak sa RRA planiran za oktobar.

S obzirom da je predviđen proces u dve faze, 25. oktobar 2022. godine je utvrđen kao rok za dostavljanje koncepata.

Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica

U toku je realizacija šesnaest projekata OPP. Tokom tromesečja održani su sastanci sa svih šesnaest OPP korisnica bespovratnih sredstava, posvećeni ažuriranju planova rada, nabavki i finansijskih planova. Planirano je da se u okviru ovih projekata sprovede ukupno 104 postupka nabavki, od kojih su 43 već završena. Šest od 16 OPP je sprovelo proces identifikacije i selekcije MSP, a za podršku je do sada odabrano ukupno 148 MSP. Počela je početna obuka za MSP za 91 korisničko MSP. Prva isporuka opreme u okviru ovih paketa bespovratnih sredstava očekuje se u oktobru 2022. godine.

Javni pozivi su organizovani i izbor korisnika izvršen od strane Razvojnog biznis centra Kragujevac, Regionalne razvojne agencije Braničevo-Podunavlje (RRA BP), Regionalne agencije za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja, Međupštinske unije poljoprivrednih udruženja (MOUPU), Biznis inovacionog centra Kragujevac i Centra NIT. Održano je jedanaest početnih događaja i orijentacionih sastanaka na kojima su potencijalni korisnici i šira javnost informisani o ciljevima i aktivnostima projekata.

U toku tromesečja održano je nekoliko obuka i to deset obuka uživo i tri onlajn obuke koje su bile posvećene temama digitalizacije, unapređenja proizvodnih procesa i pristupa finansijama. Biznis inkubator centar Yumco je organizovao okrugli sto na temu cirkularne ekonomije, a Regionalna razvojna agencija Braničevo-Podunavlje (RRA BP) je organizovala Gastro radionicu.

Pored navedenog, kroz uslugu tehničke podrške (help desk) koju pruža Centar za razvoj Jablaničkog i Pčinjskog okruga, ukupno 126 MSP je dobilo konsultantske usluge, mentorstvo i obuku o unapređenju poslovanja u oblastima kao što su eTrgovina, digitalizacija, marketing, pristup finansijama, mogućnosti za izvoz i izvozni propisi, inovacije i tehnička pomoć za raspisane javne pozive.

Proces evaluacije za [Javni poziv za nabavku opreme i uvođenje usluga za preduzetnike, mikro i mala preduzeća](#) je u toku. Administrativne provere i provere ispunjenosti uslova svih podnetih prijava su završene, dok 20% prijava treba da prođe tehničku evaluaciju. Po završetku ovog procesa, biće obavljene verifikacione posete krajem oktobra i u prvoj polovini novembra 2022. godine.

Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

Poboljšanju funkcionisanja obrazovnih, kulturnih, sportskih i zdravstvenih ustanova i ustanova socijalne zaštite doprinosi 33 projekta lokalne infrastrukture čija je realizacija u toku, dok nekoliko projekata doprinosi unapređenju komunalne infrastrukture i funkcionisanju javnih ustanova, što donosi poboljšanja kvaliteta života za oko 190.000 korisnika. U izveštajnom periodu realizovaće se aktivnosti koje će dovesti do koristi za oko 23.000 korisnika kroz projekte u kojima je već počelo sprovođenje infrastrukturnih intervencija: Boljevac, Doljevac, Babušnica i Žagubica.

Upravni odbor Programa je odobrio za finansiranje dvadeset predloga projekata za unapređenje socijalnih usluga u 23 LSU⁶ kroz saradnju civilnog i javnog sektora. Ove intervencije će se uglavnom fokusirati na unapređenje usluga koje se pružaju deci i mladima iz ugroženih grupa, uključujući usluge ličnog pratioca deteta, neurofidbek terapiju, centre za dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i problemima u ponašanju, dnevne centre za decu koja žive i/ili rade na ulici, kao i usluge pomoći u kući za odrasla i starija lica, usluge personalne asistencije za osobe sa invaliditetom i druge usluge socijalne i zdravstvene zaštite. Osim toga, ovi projekti treba da doprinesu povećanju otpornosti pružalaca socijalnih usluga na moguće buduće vanredne situacije, kao i smanjenju negativnog uticaja kovida 19 na kvalitet života ugroženih grupa. Sprovođenje aktivnosti trebalo bi da počne u četvrtom tromesečju obezbeđujući koristi za više od 2.000 lica u nepovoljnom položaju.

U završnoj fazi je zaključivanje 23 paketa bespovratnih sredstava dodeljenih zdravstvenim ustanovama i namenjenih za prevenciju i borbu protiv kovida 19 kroz angažovanje medicinskih i nemedicinskih timova.

Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života

Sprovođenje 33 projekta podrške kroz dodelu bespovratnih sredstava za lokalnu infrastrukturu je uveliko u toku, pri čemu je Program izvršio uplatu prve tranše svog doprinosa na namenske opštinske područne u julu, a jedanaest LSU je prenelo svoj deo doprinosa tokom izveštajnog perioda. Dvadeset devet projekata je pokrenulo i raspisalo javne nabavke za radove, dok preostala četiri (4) čekaju najviše na završetak projekta za izvođenje radova kao preduslova za finalizaciju dokumentacije za nabavku. Nakon uspešnog završetka postupaka javnih nabavki, potpisano je jedanaest ugovora za izvođenje radova sa najpovoljnijim ponuđačima.⁷ Opštine Boljevac, Doljevac, Žagubica i Babušnica su do sada najviše odmakle u realizaciji projekata, jer je izvođenje radova počelo krajem avgusta/septembra. Tokom avgusta, ugovor o dodeli bespovratnih sredstava sa opštinom Bosilegrad je izmenjen na osnovu modifikacije budžeta koja odražava povećanje udela korisnika za učešće u troškovima kako bi se pokrila razlika u ceni od oko 100.000 USD u odnosu na prvobitni budžet projekta što je odraz povećanja tržišnih cena i završetka projekta za

⁶ Kuršumljija, Prijepolje, Bojnik, Lebane, Kraljevo, Kragujevac, Velika Plana, Bor, Zaječar, Negotin, Leskovac, Babušnica, Trstenik, Sokobanja, Ub, Čičevac, Čajetina, Novi Pazar, Loznica, Ražanj, Niš, Čuprija, Žitorađa

⁷ Babušnica, Užice (za oba paketa bespovratnih sredstava), Knjaževac, Doljevac, Žagubica, Boljevac, Pirot, Prijepolje, Varvarin i Lapovo

izvođenje. Sa prvim transferima na područune, korisnici bespovratnih sredstava upoznati su sa formatom finansijskih kartica čime je omogućena registracija transfera sa i na područun. Razvijen je alat za praćenje kako bi se registrovao napredak u svim relevantnim aktivnostima tokom realizacije paketa bespovratnih sredstava, a sa korisnicima bespovratnih sredstava dogovoren je format mesečnih izveštaja radi praćenja ukupnog napretka realizacije.

Tokom izveštajnog perioda, Program je zvanično obavešten od Poreske uprave o uvedenim izmenama u vezi sa oslobađanjem od poreza na dodatu vrednost (PDV). Naime, oslobađanje od PDV-a sada se proširuje na doprinos za učešće u troškovima koji daje korisnik u skladu sa Službenim glasnikom br. 49/22 član 112/5. Ovim može delimično da se nadoknadi povećanje troškova gradnje i oslobode budžetska sredstva LSU potrebna za pokrivanje razlike u ceni.

Paralelno sa aktivnostima u vezi sa izvođenjem radova, Program se u koordinaciji sa Swiss Pro programom sastao sa sedam timova za realizaciju projekata lokalne infrastrukture⁸ kako bi se inicijalno dogovorili o merama koje treba preduzeti da bi se obezbedila integracija principa dobrog upravljanja u infrastrukturne projekte kroz izradu neophodnih dokumenata, npr. priručnika, propisa, memoranduma o razumevanju u cilju njihove primene. Preostalih trinaest opština biće posećeno tokom sledećeg izveštajnog perioda. Konačno, svim korisnicima bespovratnih sredstava podeljene su smernice za vidljivost u realizaciji projekata koje finansira EU kako bi mogle da se sprovedu adekvatne promotivne mere pre, tokom i nakon završetka radova.

Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije

U postupku elektronskog glasanja, UOP je 16. septembra 2022. godine usvojio rezultate PDP-a za unapređenje socijalnih usluga, nakon čega je usledilo objavljivanje [rezultata](#) i obaveštavanje podnosilaca prijave. Za finansiranje je odobreno ukupno 20 predloga projekata vrednih 61.187.607,10 RSD⁹ uz rezervnu listu od tri predloga u vrednosti od 9.042.798,00 RSD¹⁰. Finansiranje projekata sa rezervne liste zavisice od raspoloživih sredstava u odnosu na fluktuacije deviznog kursa.

Ova aktivnost biće realizovana u 23 grada i opštine uz učešće 22 OCD, 14 LSU, šest ustanova socijalne i zdravstvene zaštite. Prioritetne oblasti su unapređenje usluga socijalne i zdravstvene zaštite kroz podršku ugroženoj deci i mladima (12 projekata), podršku ugroženim odraslim licima (6), primarnu i sekundarnu zdravstvenu zaštitu (3), podršku porodicama (2) i planiranje socijalne zaštite (2).

Program sprovodi konačnu verifikaciju planova aktivnosti i budžeta i priprema zaključivanje ugovora. Implementacija će početi u četvrtom tromesečju.

Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19

Administrativno zaključivanje paketa bespovratnih sredstava za podršku namenjenu za 23 zdravstvene ustanove u borbi protiv kovida 19 je skoro završeno. Ukupno su zaključena 22 projekta dodele bespovratnih sredstava, pri čemu je tokom izveštajnog perioda zaključeno još devet. Ostalo je da se zaključi projekat koji je sprovodio Institut za javno zdravlje Srbije, jer je njihov finansijski izveštaj još u procesu verifikacije.

⁸ Šabac, Krupanj, Vrnjačka Banja, Trstenik, Varvarin, Čičevac i Lapovo

⁹ 521.629,03 EUR

¹⁰ 77.090,54 EUR

2.2 Upravljanje

2.2.1 Rukovođenje

Programom EU PRO Plus rukovodi Upravni odbor Programa (UOP), koji čine predstavnici ključnih nacionalnih institucija od značaja za aktivnosti Programa. Nakon pokretanja postupka elektronskog glasanja 25. avgusta 2022. godine, kao i razmatranja i uključivanja komentara UOP-a, tokom septembra Program je objavio [rezultate Javnog poziva za unapređenje socijalnih usluga](#) i raspisao [Poziv za dostavljanje predloga projekata poslovne infrastrukture \(eng. EIP\)](#).

S obzirom na to da su dati suštinski komentari u vezi sa Nacrtom poziva za dostavljanje predloga projekata za razvoj geografskog informacionog sistema (GIS) i digitalizaciju servisa, EU PRO Plus će organizovati dodatne konsultacije kako bi se omogućilo efikasno postizanje dogovora i ubrzao početak ove aktivnosti.

Program je održao tehničke sastanke sa šefom Odeljenja za saradnju DEU o aktivnostima i njihovom napretku, dok je fokus stavljen na Rezultat 1. Usledio je zajednički sastanak sa MEI i DEU o ovoj materiji, kojim su obuhvaćeni i Uporedna analiza država članica EU, aktivnosti izgradnje kapaciteta i pristup pilot programu dodele bespovratnih sredstava.

Osim toga, u skladu sa komentarom DEU, sledeći sastanak UOP-a bi trebalo da se održi uživo kako bi se dodatno ojačala saradnja i koordinacija sa relevantnim zainteresovanim stranama i članovima UOP-a.

2.2.2 Koordinacija

U toku ovog tromesečja, Program se sastao sa predstavnicima projekta [Javne i privatne finansije za razvoj](#) - Projekat obezbeđivanja održivih lokalnih zajednica unapređivanjem planiranja lokalnog razvoja u Republici Srbiji. Projekat koji se finansira iz bespovratnih sredstava slovačke razvojne pomoći (SlovakAid), a sprovodi posredstvom Programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Srbiji (UNDP), pri čemu je SKGO implementacioni partner ovog pilotiranja, završava svoju drugu fazu, koja se bavi primenom koordinacije javnih politika u skladu sa Zakonom o planskom sistemu. Fokus koordinacije bio je vezan za identifikaciju mogućih aktivnosti kroz jednogodišnje produženje projekta, na osnovu identifikovane lokalne inicijative za podršku razvoju planine Golije čiji je razvoj podržan kroz programe koji su prethodili EU PRO Plus-u, kao i za osiguravanje usaglašenosti sa tekućim aktivnostima Programa.

Pored toga, Program se sastao sa Stalnom konferencijom gradova i opština (SKGO), kako bi inicirali koordinaciju u vezi sa preklapanjem u izradi strategija SUD i planova lokalnog razvoja u Šapcu i Kruševcu i razgovarali o aktivnostima Programa koje se odnose na podršku lokalnom razvoju kojim upravljaju jedinice lokalne samouprave (CLLD) kroz instrument teritorijalnog razvoja i podršku lokalnim akcionim grupama (LAG).

2.2.3 Ljudski resursi

Tokom izveštajnog perioda, Program je izabrao tim specijalista za uporednu analizu u vezi sa integralnim održivim teritorijalnim razvojem, tako što je angažovao tri stručnjaka po pozivu za podršku aktivnostima Sektora za izgradnju kapaciteta.

U skladu sa utvrđenim rokovima za ocenjivanje učinka, tokom jula i avgusta, zaposleni programa su obavili formalne razgovore o ocenjivanju na polovini godine korišćenjem onlajn alata za ocenjivanje učinka. Ova aktivnost pruža formalnu priliku za pregled postavljenih ciljeva, napretka koji je ostvaren u njihovom postizanju i kao i planova za učenje i razvoj. Organizovana je serija interaktivnih radionica za supervizore i sve zaposlene sa ciljem negovanja kulture učinka i povratnih informacija radi omogućavanja uspešnijih razgovora o učinku. Kao dodatni resurs, UNOPS je osmislio kurs „Osnove upravljanja učinkom“ koji ima za

cilj da upozna zaposlene UNOPS-a sa politikama, procesima i praksama upravljanja učinkom i njihovim ulogama u procesu i unapredi usklađenost načina na koji se u celoj organizaciji upravlja i ocenjuje učinak.

U pogledu učenja i razvoja, tim Programa je prošao WebEx obuku kao i kurseve koji su dostupni u portfoliju za korporativno učenje o temama upravljanja projektima i alata za rad.

2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva

EU PRO Plus uglavnom koristi metodologiju za dodelu bespovratnih sredstava zahvaljujući kojoj korisnici stiču „vlasništvo“ nad projektima dok Program zadržava uloge praćenja i savetovanja. Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava je tokom trećeg tromesečja 2022. godine pružila administrativnu pomoć (razvrstavanje prijave, obavljanje administrativnih provera i provera ispunjenosti kriterijuma, davanje pojašnjenja podnosiocima predloga, provere budžeta itd.) u procesu evaluacije prijava pristiglih na Javni poziv za nabavku opreme i uvođenje usluga za preduzetnike, mikro i mala preduzeća, ukupno 611 prijava.

Nadalje, ova jedinica je obavila administrativno zaključivanje i verifikaciju finansijskih izveštaja za pet (5) projekata podrške zapošljavanju ljudskih resursa u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Republike Srbije, za potrebe kontrole i suzbijanja infekcije kovid 19.

Konačno, jedinica za administriranje bespovratnih sredstava je pružila podršku za izradu javnih poziva za projekte poslovne infrastrukture i pripremu dopisa o rezultatima evaluacije za podnosiocima prijave na Javni poziv za unapređenje socijalnih usluga.

Prateći potrebe projekata, UNOPS je sproveo osam različitih postupaka nabavki za kupovinu različitih dobara i usluga. Što se tiče nabavki vezanih za kovid 19, isporuke uređaja za dezinfekciju i dezinfekcione tečnosti završene su pre početka školske godine. Paralelno s tim, u toku je i održavanje ranije isporučenih uređaja za dezinfekciju. U odnosu na vrednost postupaka, njihov karakter i složenost zahteva, UNOPS je sproveo sledeće procese nabavke:

- dva postupka kupovine, odnosno nabavke male vrednosti, do 5.000,00 USD za kupovinu raznih alata i materijala za moderiranje radionica i licence za Adobe Cloud.
- šest postupaka zahteva za ponudu, odnosno kupovine vredne od 5.000,0 USD do 50.000,00 USD radi pružanja usluga u vezi sa organizacijom različitih događaja (dve poseta šefa Odeljenja za saradnju DEU); identifikacija novih poslovnih prostorija u Nišu; razni proizvodi za časove likovne kulture u školama; KASKO osiguranje vozila projekata; sklapanje opšteg kupoprodajnog ugovora za nabavku prezentacionih projektnih tabli za potrebe vidljivosti.

Nije bilo zahteva za dostavljanje ponuda/poziva za podnošenje ponuda, za kupovine u vrednosti koja je veća od 50.000,00 USD.

2.2.5. Finansijske

Glavni finansijski pokazatelji su sledeći¹¹:

- Ukupno izvršenje budžeta Programa EU PRO Plus na dan 30. septembra 2022. godine iznosilo je 11.188.613,73 EUR ili 27,97 % budžeta programa.
- Izvršenje u trećem tromesečju 2022. godine iznosilo je 1.272.195,46 EUR.
- Projektovano izvršenje za naredni izveštajni period je 812.983 EUR.

¹¹ Iako ove brojke pružaju kvalitetan uvid u trošenje sredstava programa, konačne brojke se navode samo u finansijskim izveštajima Programa.

3. RIZICI I OTVORENA PITANJA

Tokom ovog tromesečja, Program je proaktivno upravljao rizicima i otvorenim pitanjima. U nastavku je dat kratak prikaz trenutnog skupa otvorenih pitanja i rizika koji utiču na Program:

- **Dugotrajni procesi koordinacije i odlučivanja doprineli su kašnjenjima u sprovođenju aktivnosti Programa.** Proces donošenja odluka u vezi sa određenim aktivnostima je prolongiran zbog različitih očekivanja ili zahteva partnera što je dovelo do kašnjenja u nekoliko aktivnosti Programa. Kako bi se otklonila kašnjenja u narednom periodu, Program će pojačati saradnju posebno sa MEI i DEU i povećati redovnost sastanaka UOP-a. Pored toga, biće razmotrena eventualna potreba za produženjem perioda sprovođenja Programa.
- **Nepovoljne oscilacije deviznog kursa bi mogle negativno da utiču na raspoloživa sredstva za sprovođenje ugovora o dodeli bespovratnih sredstava.** Kada su u pitanju projekti socijalne kohezije, Program je formirao proširenu listu rezervnih projekata u okviru PDP-a za unapređenje socijalnih usluga. Finansiranje projekata na rezervnoj listi biće ponovo razmotreno nakon ugovaranja projekata sa usvojene liste i zavisice od trenutne raspoloživosti sredstava. Za projekte OPP i LIP koji su u procesu realizacije, Program ohrabruje uzimanje u obzir potencijalnih fluktuacija deviznog kursa tokom faze izrade predloga projekata.
- **Povećanje tržišnih cena na lokalnom i globalnom nivou moglo bi da utiče na realizaciju aktivnosti Programa.** Uprkos tome što su LSU revidirale postojeću tehničku dokumentaciju kako bi se u obzir uzele promene tržišnih cena, postoji rizik da one neće moći da uvećaju svoj planirani doprinos. Kao odgovor na to, određeni deo povećanja troškova mogao bi da se nadoknadi delom sredstava koje su korisnici bespovratnih sredstava prethodno planirali u budžetima za plaćanje PDV-a. U slučaju Bosilegrada, gde je projekat za izvođenje ukazao na potrebu za dodatnih 100.000 USD za radove, Bosilegrad je obezbedio sredstva doprinosa od MRZBSP, a Program je Bosilegradu odobrio zahtev za izmenu budžeta. Niš je takođe reprogramirao svoj budžet kako bi pokrio razliku u ceni od 25.000 USD između planiranih i tržišnih troškova.
- **Moguće kašnjenje u formiranju radnih grupa za strategije SUD i ITI bi moglo da prouzrokuje kašnjenje u pokretanju formalnog postupka za izradu strategija u nekim LSU.** Program nastoji da obezbedi da sve radne grupe budu obrazovane do sredine oktobra kako bi se obezbedilo nesmetano sprovođenje aktivnosti. Program će održavati redovne kontakte sa LSU i naglašavati značaj blagovremenog formiranja radnih grupa i organizovati dodatne sastanke sa LSU.

4. KVALITET

Program kontinuirano sprovodi procedure upravljanja kvalitetom definisane njegovom Strategijom upravljanja kvalitetom, osiguravajući planiranje, kontrolu i obezbeđenje kvaliteta.

Tokom tromesečja, Program je razvio alat za praćenje radi merenja ostvarenih rezultata, ishoda i uticaja za pojedinačne projekte lokalne infrastrukture kako bi se osigurali odgovarajući mehanizmi praćenja. Izrađeni su modeli dokumenata za izveštavanje i dato uputstvo za 28 lokalnih samouprava u vezi sa pripremanjem tenderske dokumentacije za radove i usluge. Program je obezbedio da se tokom izvođenja radova uvedu svi mehanizmi kontrole kvaliteta, kako bi svi projekti koji se započinju imali stručni nadzor i stručnjake za bezbednost i zdravlje na radu.

Takođe, praćen je kvalitet proizvoda i aktivnosti koje sprovode korisničke organizacije za podršku poslovanju, a osiguran je kroz razmatranje i davanje povratnih informacija o ključnim rezultatima ostvarenim tokom tromesečja, uključujući tendersku dokumentaciju za postupke nabavke, opis poslova i zadataka za pružanje usluga, itd.

Nadalje, Program je obezbedio interno ocenjivanje i stručnu analizu kvaliteta Javnog poziva za projekte poslovne infrastrukture. Pored toga, svi povezani alati i aneksi su pregledani od strane kolega i testirani pre objavljivanja Javnog poziva.

Konačno, pre ugovaranja projekata odobrenih u okviru Javnog poziva za unapređenje socijalnih usluga sprovodi se proces pružanja razjašnjenja kako bi se potvrdio trenutni status licenci potrebnih za pružanje usluga socijalne zaštite, da bi se obezbedila konačna verifikacija budžeta i proverila njihova spremnost za fazu realizacije, s obzirom na neplanirano kašnjenje početka realizacije.

5. ODRŽIVOST

Uspostavljanje novih socijalnih usluga koje se planiraju u nekoliko LSU u okviru nedavno odobrenih projekata socijalne kohezije trebalo bi da postavi potreban institucionalni i pravni okvir kako bi se obezbedila njihova održivost. To će, između ostalog, uključivati odluke koje su usvojili nadležni organi upravljanja, ispunjavanje zakonskih uslova i planiranje budžeta. Osim toga, dve LSU¹² predviđaju izradu i usvajanje strateških planova u oblasti socijalne zaštite kako bi se obezbedila opravdanost i održivost različitih usluga socijalne zaštite na duži rok. Ove intervencije će biti pažljivo praćene i podržane od strane Programa od početka njihove realizacije.

Elementi održivosti ugrađeni su i u uslove Javnog poziva za projekte poslovne infrastrukture, uz eliminisanje predloga sa negativnim uticajem na prirodu i bez obezbeđenih sredstava za održavanje i struktura za upravljanje.

U cilju unapređenja institucionalne održivosti, program je osigurao da OPP koje nabavljaju novu opremu radi zajedničkog korišćenja od strane korisničkih MSP treba da usvoje adekvatne pravilnike za korišćenje i održavanje nove opreme kupljene u okviru realizovanih projekata. Time se smanjuje verovatnoća sukoba između korisnika i neadekvatnog održavanja opreme.

6. MEĐUSEKTORSKE TEME:

Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija

Tokom izveštajnog perioda, Program se starao o tome da međusektorske teme budu uključene u aktivnosti koje se razvijaju kao njihovi sastavni delovi, poput PDP-a za projekte poslovne infrastrukture. Aspekt RR je uključen kao dodata vrednost aktivnosti. Kroz kriterijume evaluacije, podnosioci prijave se podstiču da daju doprinos rodnoj ravnopravnosti i obezbede podršku ugroženima prilikom osmišljavanja projektnih aktivnosti, gde je to moguće. Štaviše, negativan uticaj na životnu sredinu je utvrđen kao eliminacioni faktor u ovom Javnom pozivu kako bi se kao minimum obezbedio neutralan uticaj na životnu sredinu.

Positivan uticaj na prirodu koji je ranije podstican u projektima lokalne infrastrukture za rezultat je imao projekte koji koriste obnovljive izvore energije i energetska efikasna rešenja kojima će se smanjiti emisija CO₂. Uticaj će se meriti u odnosu na postavljene indikatore, a Program će izveštavati o postignutim rezultatima. Takođe, podsticanje digitalizacije dovelo je do obezbeđivanja sredstava za nekoliko projekata lokalne infrastrukture koji će obezbediti poboljšane usluge.

¹² Zaječar i Kuršumljija
www.euproplus.org.rs

Kroz upitnik koji je sačinjen za kontekstualnu analizu SUD i ITI teritorija, a koji će biti sastavni deo teritorijalnih strategija, obuhvaćeni su svi relevantni međusektorski aspekti, a naročito rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i upravljanje. Rezultati analize poslužiće za utvrđivanje razvojnih potreba i potencijala svake teritorije.

Kao rezultat postavljenih kriterijuma, za Javni poziv za podršku preduzetnicima, mikro i malim preduzećima (MMP) obezbeđen je zadovoljavajući odziv preduzeća u vlasništvu žena, pri čemu su oko 30% pristiglih prijava podnela takva MMP.

Socijalna inkluzija, rodna ravnopravnost i dobro upravljanje predstavljaju glavni fokus 20 predloga projekata odobrenih u okviru PDP-a za unapređenje socijalnih usluga. Odobreni projekti će doprineti socijalnoj inkluziji ugroženih i marginalizovanih grupa, uključujući žene, poboljšanjem njihovog pristupa različitim socijalnim uslugama.

7. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST

Tim za komunikacije bio je zadužen za organizaciju tri terenske posete šefa Odeljenja za saradnju Delegacije EU, južnoj Srbiji 26. i 27. jula (Niš, Lebane, Bujanovac i Vladičin Han), zapadnoj Srbiji 2. i 3. avgusta (Šabac, Čačak, Priboj i Prijepolje) i Kragujevcu 6. septembra 2022. godine. Podrška je pružena i za posetu predstavika Delegacije EU Istočnoj Srbiji od 8. do 10. avgusta, za koju je vodio GIZ. Posete su obuhvatile sastanke sa 13 gradonačelnika, predstavnicima pet regionalnih razvojnih agencija i preko 20 poseta projektima koji se uglavnom realizuju kroz programe EU PRO i EU PRO Plus. Posete su izazvale značajnu medijsku pažnju uz 137 medijskih izveštaja od kojih je 40 objavljeno u nacionalnim medijima.

Pregledi aktivnosti programa i projekata kao i medijski materijal, najave za medije i saopštenja za javnost pripremljeni su za tri posete, a kompletni odgovori pripremljeni su za intervju šefa Odeljenja za saradnju Delegacije EU za nišku regionalnu TV stanicu Belle Amie. Na zahtev DEU, sačinjen je nacrt plana za posetu Zapadnoj Srbiji, pripremljeni inputi za panel o ulozi lokalnih samouprava u procesu pridruživanja EU, kao i lista projekata koji se odnose na sport, te kompletan spisak svih realizovanih projekata sa opisima projekata, koji je obuhvatio tekući i prethodne Programe. Tim je redovno sarađivao sa EU Info centron u vezi sa posetama, medijskim pitanjima i odgovorio je na nekoliko zahteva za dostavljanje informacija o statističkim podacima i priča o uspehu.

Aktivnosti Programa su promovisane kroz tri saopštenja za javnost u kojima su objavljeni rezultati Javnog poziva za unapređenje socijalnih usluga i početak projekata lokalne infrastrukture u Boljevcu i Doljevcu. Ukupno gledano aktivnosti Programa promovisane su u 380 medijskih izveštaja, od čega je 118 (30 odsto) objavljeno u nacionalnim medijima. Takođe su pripremljene pregledi rezultata javnih poziva. Pored toga, revidirani su promotivni materijali za deset projekata OPP kako bi se obezbedilo da su usklađeni sa zahtevima u vezi sa komunikacijom i vidljivošću, pružena je podrška u izradi materijala za elektronsko onlajn glasanje UOP-a i urađena prezentacija o trenutno stanju implementacije Programa za DEU i MEI. Konačno, tabela projekata Programa je ažurirana novim projektima, dok je veb-sajt Programa EU PRO Plus ažuriran dugmićima za laki pristup i inoviran novom mapom projekata.

U toku izveštajnog perioda, zabeležena je 4.581 poseta veb-sajtu od strane 2.771 jedinstvenog posetioca, dok su najposećenije bile internet stranice posvećene rezultatima javnih poziva. Fejsbuk stranicu prati 19.295 korisnika, dok je broj pratilaca na Instagramu i Tviteru 2.812 odnosno 1.170. Jutjub kanal Programa je ažuriran sa deset video priča, dok je 14 priča/vesti, uključujući vesti o poseti HoC-a zapadu Srbije, postavljeno na veb-sajtu Programa.

Tender za nabavku projektnih tabli treba da bude objavljen početkom narednog izveštajnog perioda.

8. STEČENE POUKE

Tokom tromesečja, Program je konstatovao nekoliko stečenih pouka, od kojih su sledeće najvažnije:

Dizajniranje aplikativnih procesa i alata koji su laki za korišćenje za pozive za dostavljanje predloga projekata podstiče učešće i olakšava proces. Oslanjajući se na iskustvo iz pet do sada sprovedenih javnih poziva, pri čemu je poslednji Javni poziv za preduzeća privukao preko 600 prijava, Program je osmislio pojednostavljeni proces prijavljivanja na Javni poziv za projekte poslovne infrastrukture koji je raspisan tokom ovog tromesečja. Naime, uz korišćenje onlajn formulara za prijavljivanje vezanih za prisustvovanje info sesijama, postavljanje pitanja i na kraju podnošenje projektnih prijava, kandidati mogu lako da se kreću kroz proces prijavljivanja.

Uključivanjem spoljnih stručnih posmatrača u proces evaluacije dobijaju se višestruke koristi. Uobičajena praksa Programa od samog početka je da u proces evaluacije javnih poziva uključuje posmatrače bez prava glasa, a ova praksa je donela višestruke koristi za Program. Prvo, pruža mogućnost članovima Upravnog odbora Programa da sagledaju kvalitet procesa koji Program sprovodi, ali i da imaju uvid u kvalitet prijave i kapacitete kandidata. Što je još važnije, to služi kao mehanizam za obezbeđenje kvaliteta, a to je dokazano u više navrata, pri čemu su Ministarstvo privrede i Razvojna agencija Srbije pružali tehničke inpute i dodatna uputstva ocenjivačima, a u skorijem periodu Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka pitanja i socijalna pitanja (MRZBSP) učestvuje u procesu evaluacije projekata socijalnog uključivanja kao posmatrač. U ovom konkretnom slučaju, predstavnici MRZBSP-a su identifikovali potencijalne rizike u vezi sa procesom sertifikacije pružalaca socijalnih usluga.

9. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD¹³

U narednom periodu je potrebno postići sledeće ključne međuciljeve:

Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

- Aktivnost 1.1 Završetak Upporedne analize država članica EU u vezi sa korišćenjem fondova EU po dobijanju komentara MEI
- Aktivnost 1.1 Priprema izveštaja sa pregledom studija slučaja država članica EU u vezi sa kapacitetima potrebnim za upravljanje teritorijalnim mehanizmima
- Aktivnost 1.1 Sprovođenje procesa angažovanja domaćih pravnih stručnjaka za analizu srpskog pravnog okvira za ISTD
- Aktivnost 1.1 Potvrda potreba u vezi sa osmišljavanjem IT alata sa MEI i DEU i pokretanje njihovog osmišljavanja
- Aktivnost 1.2 Održavanje početnih sastanaka sa radnim grupama za teritorijalne strategije
- Aktivnost 1.2 Priprema kontekstualne analize teritorija i preliminarne SWOT analize
- Aktivnost 1.2 Pokretanje prvih tematskih okruglih stolova o kontekstualnoj analizi teritorija

Rezultat 2. Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

- Aktivnost 2.1 Održati četiri informativne sesije uživo i dve onlajn informativne sesije za LSU potencijalne podnosiocce prijava i jedan orijentacijski sastanak za regionalne razvojne agencije u okviru promocije Javnog poziva za poslovnu infrastrukturu
- Aktivnost 2.1 Evaluacija pristiglih koncepata i pozvanje podnosilaca koji su pozitivno ocenjeni da podnesu kompletne projektne prijave
- Aktivnost 2.2 Nastavak praćenja realizacije projekata OPP
- Aktivnost 2.2 Sprovođenje verifikacionih poseta na terenu za izabrane podnosiocce prijava

¹³ Plan rada Programa EU PRO Plus za period od 1. oktobra do 31. decembra 2022. godine može se naći u Aneksu V, Prilog 5.1.

na javni poziv za nabavku opreme i uvođenje usluga za preduzetnike, mikro i mala preduzeća

- Usvajanje rezultata i dodela bespovratnih sredstava za nabavku opreme i uvođenje usluga za preduzetnike, mikro i mala preduzeća

Rezultat 3. Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

- Aktivnost 3.1 Nastavak praćenja realizacije 33 paketa bespovratnih sredstava za unapređenje lokalne infrastrukture: praćenje da li su sve nabavke za radove raspisane i završene, praćenje otpočinjanja izvođenja radova, vršenje nadzora i primena mera za bezbednost i zdravlje na radu i promotivne aktivnosti.
- Aktivnost 3.1 U koordinaciji sa kolegama iz SWISS PRO-a posetiti preostalih 13 korisnika bespovratnih sredstava kako bi se dogovorili o sprovođenju mekih mera.
- Aktivnost 3.2 Dodela bespovratnih sredstava i početak realizacije projekata u okviru Javnog poziva za unapređenje socijalnih usluga
- Aktivnost 3.3 Administrativno zaključivanje preostalog paketa bespovratnih sredstava za zdravstvene ustanove u okviru aktivnosti za oporavak od kovida

Aktivnosti Programa u oblasti komunikacija

- Organizovanje poseta na visokom nivou za predstavnike Delegacije EU
- Objavljivanje likovnog konkursa za kalendar
- Promocija Javnog poziva za projekte poslovne infrastrukture i rezultata Javnog poziva za MSP
- Organizacija sastanka Programa (TBC)

MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda

	Aktivnost je sprovedena, a rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost napreduje u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi pokazatelji	Objektivno proverljivi pokazatelji – konkretan cilj	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda
Opšti cilj: Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji	Pozicija na rang listi Svetske banke o uslovima poslovanja - 74	Nije dostupno. Svetska banka je prestala da objavljuje Izveštaj o uslovima poslovanja.
	Pozicija na listi Indeksa globalne konkurentnosti - 69	Svetski ekonomski forum je prekinuo objavljivanje uporednog rangiranja zemalja prema Indeksu globalne konkurentnosti za vreme turbulentnog perioda izazvanog pandemijom kovida 19.
SO1. Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji	BDP u Regionu Šumadije i Zapadne Srbije i broj nezaposlenih - 20 % / 101.760	Podaci za 2021. godinu biće dostupni u četvrtom tromesečju 2022. godine
	BDP u regionu Jugoistočne Srbije i broj nezaposlenih - 14,2% / 83.712	Podaci za 2021. godinu biće dostupni u drugoj polovini 2022. godine
REZULTAT 1		
Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI		
Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta integralnog i održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)	OC 1.1 Broj usvojenih strategija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) i održivog urbanog razvoja (SUD) i broj LSU obuhvaćenih ovim strategijama (odgovara IPA PF 2.11) – Najmanje 15 strategija kojima će biti obuhvaćeno najmanje 35 LSU	Sproveden Javni poziv za podnošenje prijave za izradu teritorijalnih strategija. Program je odobrio sredstva za 12 teritorija koje obuhvataju 31 LSU
	OC 1.2 Otpočelo sprovođenje najmanje 80% usvojenih strategija SUD i ITI sa najmanje tri različita izvora finansiranja - najmanje 12 (sredina 2024)	Ova aktivnost je planirana za 2024. godinu.
Rezultat 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama	OC 2.1 Otvoreno ili omogućeno otvaranje najmanje 300 radnih mesta (2023. godina)	Izvršena procena implementacionog modaliteta za podršku uslugama vezanim za poslovanje i dostavljena MEI.
	OC 2.2 Broj početnika u poslovanju i MMP koja su imala koristi - 500 (2023. godina)	Počela je realizacija 16 projekata OPP uz očekivanja da će pružiti podršku za najmanje 425 MMP. Poziv za MMP je zatvoren. Proces

		evaluacije je u toku.
	OC 2.3 Broj i finansijska vrednost započetih ulaganja u industriju i omogućenih usluga – najmanje šest investicija vrednih najmanje 25 miliona EUR (sredina 2024. godine)	Pripremljen je javni poziv za predloge projekata poslovne infrastrukture i za tehničku dokumentaciju kao poziv u dve faze i objavljen nakon što ga je odobrio UOP 26. septembra 2022. godine
Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama	OC 3.1 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih javnih objekata/usluga – najmanje 35.000 (2023. godina)	Sve 33 LSU primile su uplatu za ostvarenje prvog ključnog međucilja. 28 LSU je objavilo tendere za radove i stručni nadzor, a od njih četiri su potpisale ugovore i započele radove. Program je posetio sedam LSU kako bi razgovarali o mekim merama predviđenim u okviru njihovih projekata
	OC 3.2 Broj uvedenih ili unapređenih socijalnih usluga koje pružaju OCD i/ili LSU – najmanje 15	Javni poziv za dostavljanje predloga projekata za unapređenje socijalnih usluga završen je sa 20 odobrenih projekata. Očekuje se da će do 25 socijalnih usluga biti unapređeno/uvodeno, a da će preko 2.000 ljudi u nepovoljnom položaju imati koristi od intervencije.
	OC3.3 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih zdravstvenih usluga vezanih za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 300.000 (2022. godina)	Uspešno je završena aktivnost pružanja podrške za 23 zdravstvena centra radi unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19. Isporučeno je 5000 uređaja za dezinfekciju, 60.000 L tečnosti za dezinfekciju i 41 kontejner za trijažu pacijenata.
Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja	Broj lica na republičkom nivou koja su prošla obuku - 40 (sredina 2023. godine)	Ova aktivnost je planirana za prvu polovinu 2023. godine
	Pripremljeni predlozi za regulatore i uveden procesni okvir koji će omogućiti pripremu modela EU za teritorijalno planiranje (kraj 2024. godine)	Pripremljena je Usporedna analiza država članica EU. Započeta je izrada izveštaja sa pregledom studija slučaja država članica EU koji se odnose na kapacitete potrebne za upravljanje teritorijalnim mehanizmima. Pripremljen je sadržaj i struktura Studije o nacionalnom modelu za ISTD.
	Uvedeni pristupi praćenju, izveštavanju i evaluaciji u vezi sa modelom ISTD-a (2022. godina)	Sačinjen širi spisak pokazatelja za praćenje i sprovođenje teritorijalnih strategija koje preporučuje Evropska komisija i onih utvrđenih

		Strategijom urbanog razvoja.
	Broj kreiranih ili unapređenih alata – najmanje jedan (2022. godina)	Sačinjen je revidirani koncept potencijalnog IT alata i OPZ za ISTD platformu za umrežavanje.
Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepta integralnog teritorijalnog planiranja	Broj LSU i RRA koje će imati koristi od intervencija – najmanje 80% (sredina 2023. godine)	84,5 odsto LSU i RRA koje su imale koristi od procesa jačanja kapaciteta (82 LSU i 11 RRA je učestvovalo u aktivnostima obuke u okviru Modula I i u delu Modula II Programa za jačanje kapaciteta)
	Broj stanovnika obuhvaćen strategijama SUD i ITI – najmanje dva miliona (kraj 2022. godine)	Odobrene prijave pristigle na Javni poziv za izradu teritorijalnih strategija obuhvataju populaciju od oko 1,6 miliona.
Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja	Broj integralnih projekata proisteklih iz strategija ISTD-a čije je sprovođenje podržano – najmanje 15 (sredina 2024. godine)	Ova aktivnost je planirana za narednu godinu.
REZULTAT 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama		
Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou	Broj podržanih projekata poslovne infrastrukture - 16 (2024. godina)	Objavljen je Javni poziv za predloge projekata poslovne infrastrukture I za tehničku dokumentaciju 26. septembra 2022. godine
	Broj LSU podržanih da unaprede najmanje jednu uslugu vezanu za poslovanje - 10 (2024. godina)	Sprovedena uporedna analiza načina implementacije za ovu aktivnost.
Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica	Broj podržanih početnika u poslovanju, preduzetnika i preduzeća - 100 (2022. godina)	Javni poziv za podršku MSP je zatvoren. Primljeno je preko 600 prijava.
	Broj podržanih mladih i preduzetnica – najmanje 50 (2022. godina)	Ova aktivnost je planirana za naredne izveštajne periode.
	Broj ljudi koji su imali koristi od obuke za razvoj veština - 200 (2022. godina)	Ova aktivnost je planirana za naredne izveštajne periode.
	Broj podržanih OPP projekata - 10 (2022. godina)	Dodeljeni su ugovori za šesnaest projekata OPP i započeta je realizacija.
REZULTAT 3 Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama		
Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života	Broj realizovanih projekata socijalne infrastrukture - najmanje 30 (2022. godina)	U toku je realizacija sva 33 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava. GSA sa Bosilegradom je izmenjen zbog uvećane vrednosti doprinosa. Sve 33 LSU realizuju bespovratna sredstva u skladu sa podnetim akcionim planom, osim Paraćina, gde će izvođenje radova biti

		odloženo do završetka radova koji su uslov za početak projekta.
Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije	Broj podržanih projekata OCD u vezi sa socijalnim uslugama - 20 (2023. godina)	UOP je odobrio za finansiranje dvadeset projekata u okviru Javnog poziva za dostavljanje predloga projekata za unapređenje socijalnih usluga i u toku je proces sklapanja ugovora.
Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19	Broj zdravstvenih centara kojima je pružena podrška da unaprede usluge vezane za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 20 (2022. godina)	Ova aktivnost je završena i njeno administrativno zaključivanje je u završnoj fazi.

ANEKSI

Aneks I Unapređeno razvojno planiranje

Aneks I_Prilog 1_Uparedna analiza država članica EU

Aneks I Prilog 2_SUD i ITI upitnik za kontekstualnu analizu_SRB

Aneks I Prilog 3_Platforma studijske posete Holandiji i Belgiji

Aneks II Unapređen ekonomski rast

N/A

Aneks III Unapređena socijalna infrastruktura i socijalna kohezija

N/A

Aneks IV Komunikacije

Aneks IV_ Prilog 1 Pregled komunikacionih aktivnosti Programa EU PRO Plus

Aneks V Upravljanje Programom

Aneks V_ Prilog 1 Plan rada Programa EU PRO Plus za četvrto tromesečje 2022. godine

